

Перелік використаних джерел:

1. Ридзай В.В. Побудова та впровадження ефективних бізнес-процесів на підприємстві державного сектору економіки (на прикладі ДП «ДГ «Подільське»). – Рукопис. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/33470/1/11_Ridzai.pdf
2. Що таке реінжиніринг. Реінжиніринг – що це? Сутність і принципи реінжинірингу бізнес-процесів. URL: <https://vgolitsyno.ru/uk/hto-takoe-reinzhiniring-reinzhiniring-hto-eto-sushchnost-i-principy/>
3. Продіус О.І. Теоретично-методичні основи реінжинірингу бізнес-процесів. *Економіка: реалії часу*. 2016. №6(28). С. 79 – 87.
4. Усова Г.В. Особливості застосування реінжинірингу бізнес-процесів на промислових підприємствах / Г.В. Усова, К.В. Коваленко // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2013. Вип. 9(2). С.143-146. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apreg_2013_9\(2\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apreg_2013_9(2)_28).
5. Гончарова О. М. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод процесного управління. *Економіка. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка* №10(151)/2013. С.78-82. URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/151_17.pdf
6. Продіус О.І. Теоретико-методичні основи ділового адміністрування в контексті інноваційного розвитку підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2017. Т. 22. Вип. 12(65). С. 119-122.

УДК 338

Гац Любов
старший викладач
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Lyubov Hats
Senior Lecturer
Ternopil Ivan Puluy National Technical University
Ternopil, Ukraine

ОЦІНКА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ЗА ФІНАНСОВИМИ ІНДИКАТОРАМИ МОДЕЛІ ДЮПОН AN ESTIMATION OF DEVELOPMENT OF BUSINESS IS AFTER FINANCIAL INDICATORS OF MODEL OF DUPON

Економічний розвиток секторів економіки України в умовах невизначеності спричиненої поширенням пандемії, характеризується скороченням ділової активності практично у всіх сферах економічної діяльності, що у підсумку привело до зниження ВВП на

Така ситуація супроводжується не лише скороченням тривалості такої активності, але в кінцевому підсумку до закриття в цілому суб'єктів господарювання. Конкретизація інформаційних даних (див. табл.1) підкреслює негативні результати не тільки у скороченні виробництва товарів (робіт та послуг) (оцінених сумою чистого доходу), але і в ефективності ведення господарства, що було основною метою створення самого суб'єкта господарювання.

Таблиця 1

Розподіл частки суб'єктів господарювання в Україні за індикатором фінансового результату в період з 2016-2020 рр*

Періоди	Nzag,j		Nvj		Nsj		Nmj	
	Прибуткові	Збиткові	Прибуткові	Збиткові	Прибуткові	Збиткові	Прибуткові	Збиткові
	Частка кількості суб'єктів господарювання							
2016	73	27	65,8	34,2	75,5	24,5	72,8	27,2
2017	72,4	27,6	72,8	27,2	76,1	23,9	72,3	27,7
2018	73,9	26,1	76,7	23,3	77,7	22,3	73,7	26,3

2019	73,6	26,4	78	22	77,6	22,4	73,3	26,7
2020	71	29	69,7	30,3	76,2	23,8	70,7	29,3
Відхилення (%)								
2017	-0,822	2,222	10,638	-20,468	0,795	-2,449	-0,687	1,838
2018	2,072	-5,435	5,357	-14,338	2,102	-6,695	1,936	-5,054
2019	-0,406	1,149	1,695	-5,579	-0,129	0,448	-0,543	1,521
2020	-3,533	9,848	-10,641	37,727	-1,804	6,250	-3,547	9,738

*визначено автором за інформаційними даними [1]

Частка суб'єктів господарювання, що характеризується негативним результатом у відповідній групі, значно зросла у сфері великого та малого бізнесу і складають у відхиленні відповідно 37,73 та 9,74 відсотка. Темп відхилення у структурі прибуткових та збиткових суб'єктів в прирості тяжіє до останніх, що може свідчити про факт створення нових з одночасним закриттям існуючих. Нестабільна ситуація ведення бізнесу, та можливості швидкого переформатування до нових умов, привела до примусового закриття, і за рінем приросту змін має спадний характер ($\Delta N_{vj} = -1,158$; $\Delta N_{sj} = -0,828$ $\Delta N_{mj} = -1,829$)

Кожен суб'єкт господарювання, в процесі ведення господарської діяльності, використовує ресурси, джерелом походження яких виступають, як власні так і позичені кошти. Позитивним моментом є факт приросту частки власного капіталу, а при одночасному збільшенні всього капіталу, частка власного у порівнянні з позиковим характеризується позитивним результатом у своєму значенні.

Тенденція змін за аналізовані періоди з 2016р по 2020р згрупована на табл.2.

Таблиця 2

Динаміка змін частки власного капіталу підприємств великого, середнього та малого бізнесу за період 2016-2020pp

Періоди	vj		sj		mj	
2016	45,252	3,891	14,518	-8,721	7,206	-59,977
2017	41,076	-9,229	15,604	7,482	10,213	41,726
2018	41,863	1,917	14,587	-6,523	13,406	31,267
2019	39,453	-5,756	18,708	28,252	19,251	43,600
2020	40,185	1,855	19,355	3,459	17,194	-10,683

*визначено автором за інформаційними даними [1]

Результати оцінки показують позитивні зрушення в суб'єктів великого та середнього бізнесу, однак малий бізнес характеризується втратами, а з врахуванням зміни капіталу в цілому, останні мають приріст 15,9 %. Така ситуація вказує на посилення фінансового ризику у сфері малого бізнесу.

Для більш детального аналізу ефективності використання капіталу використано модель Дюпона, модифіковану на фінансові індикатори: рентабельність доходу, капіталовіддача та фінансова стійкість.

Інформаційні дані, що є вхідними для проведення діагностики згруповано в таблицю 3.

Таблиця 3

Вхідні дані фінансових індикаторів оцінки ефективності функціонування підприємств в Україні за 2019-2020pp [1]

ЧД	vj	sj	mj
2019	9639730603,3	3631415313,0	4168439400,3
2020	10049870813,6	3626387990,9	4359362088,3
ЧП	vj	sj	mj
2019	187379496	246950127,1	89449378,4
2020	27632621,1	65951690,5	-25529406,1
Активи	vj	sj	mj

2019	4457009769,6	3780500675,3	3257464983,8
2020	4640940483,5	4265993920,0	3775545681,5
ВлК	vj	sj	mj
2019	1758443057,3	707237264,5	627085536,9
2020	1864969734,4	825664851,5	649171472,1

Факторними фінансовими індикаторами модифікованої моделі Дюпон є оборотність майна (активів), рентабельність доходу, фінансова стабільність (автономія):

$$Рвк = (Коб.а) \times (Кг.д) / (Кавт)$$

де Коб.а – коефіцієнт оборотності активів – за показником чистого доходу від реалізації товарів (робіт, послуг);

Кг.д – коефіцієнт ефективності реалізації товарів (робіт, послуг) – за показниками чистого прибутку та чистого доходу;

Кавт – коефіцієнт автономії (фінансової стійкості).

Результати обчислень фінансових індикаторів за підприємствами відповідних груп, враховуючи інформаційні дані табл.3 узагальнено в таблиці 4; 5.

Таблиця 4

Фінансові індикатори за моделлю Дюпона оцінки ефективності використання власного капіталу підприємствами великого середнього та малого бізнесу (макрорівень) у 2020р

Показники	2019	2020	Відхилення (+,-)
	mj		
Коб.а	1,2797	1,1546	-0,1250
Кг.д	0,0215	-0,0059	-0,0273
Кавт	0,1925	0,1719	-0,0206
sj			
Коб.а	0,9606	0,8501	-0,1105
Кг.д	0,0680	0,0182	-0,0498
Кавт	0,1871	0,1935	0,0065
vj			
Коб.а	2,1628	2,1655	0,0027
Кг.д	0,0194	0,0027	-0,0167
Кавт	0,3945	0,4019	0,0073

Таблиця 5

По факторний результат оцінки за моделлю Дюпона підприємств України великого, середнього та малого бізнесу (макрорівень) за 2020р

Результат оцінки за фінансовим індикатором	vj		sj		mj	
	базовий	звітний	базовий	звітний	базовий	звітний
Рвк(Коб.а)	0,10656	0,106691	0,349176	0,309009	0,142643	0,128706
Рвк(Кг.д)	0,106691	0,015091	0,106691	0,08264	0,128706	-0,03512
Рвк(Кавт)	0,015091	0,014817	0,08264	0,079877	-0,03512	-0,03933
Рвк(Квк)	0,10656	0,014817	0,349176	0,079877	0,142643	-0,03933

Відхилення результуючого показника за факторними фінансовими індикаторами згруповано на рис. 1

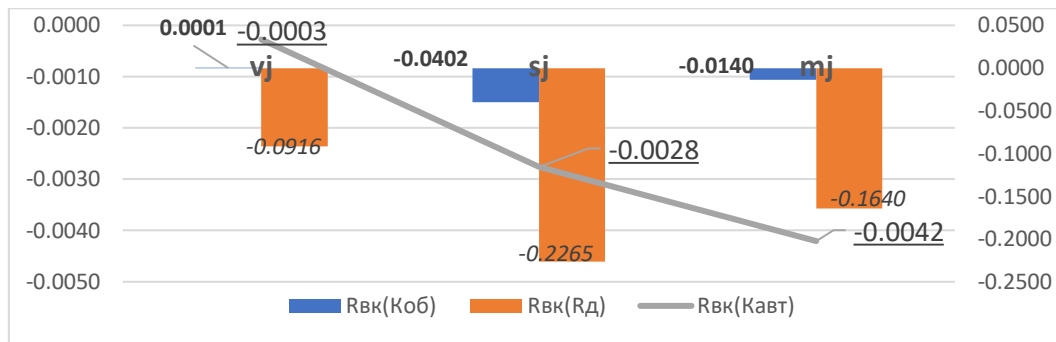

Рис.1 Ефективність використання власного капіталу підприємствами великого, середнього та малого бізнесу (макрорівень) в 2020р за фінансовими індикаторами впливу

Отримані результати дослідження вказують на факт найбільш нестійкого та критичного стану розвитку середнього та малого бізнесу ($Rvk(vj)=-0,09174$; $Rvk(sj)=-0,2693$; $Rvk(mj)=-0,18197$), спричиненого обмеженнями в організації діяльності в період запровадження пандемії в 2020р.

Перелік використаних джерел:

1.Статистична інформація Державного управління статистики . URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 332.365

Гула Інна

студентка групи ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Маркович Ірина

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м.Тернопіль, Україна

Inna Hula

student of group PFm-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Iryna Markovych

PhD (Economics), Docent

Associate Professor of Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

**ГОЛОВНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ АПК В УКРАЇНІ
MAIN RISKS OF DEVELOPMENT OF AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX IN
UKRAINE**

На сьогодні для ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції аграрного сектору постала необхідність внесення змін до організації діяльності, до використання ресурсного потенціалу, до запровадження інноваційних підходів та технологій.

Для дослідження шляхів розвитку підприємств АПК, варто дослідити основні проблеми та виклики цього сектору.